

Miasto
Stołeczne
Warszawa

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W M. ST. WARSZAWIE ZA ROK 2012

1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 roku, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) dokonuje szczegółowego podziału zadań z tego zakresu pomiędzy szczeblami administracji publicznej - gminą, powiatem i województwem. W warunkach ustrojowych m. st. Warszawy zadania te realizują jednostki organizacyjne pomocy społecznej:

- w gminie (na poziomie jednostek pomocniczych) - dzielnicowe ośrodki pomocy społecznej (18), dzielnicowe poradnie rodzinne (3), środowiskowe domy samopomocy (4),
- w powiecie – Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze (11), domy pomocy społecznej (14), ośrodki interwencji kryzysowej (2),
- w m. st. Warszawie – Urząd m. st. Warszawy (Biuro Pomocy i Projektów Społecznych (d. Biuro Polityki Społecznej), Wydziały Spraw Społecznych i Zdrowia w Dzielnicach), Zespół Ognisk Wychowawczych, Ośrodek Usług Socjalnych „Nowolipie”, Centrum Alzheimer, Specjalistyczna Poradnia Rodzinna ds. Przeciwdziałania Przemocy, Zespół Żłobków m. st. Warszawy, a także Urząd Pracy m. st. Warszawy.

Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej z dnia 3 maja 2011 roku w art. 16a nałożyła na gminę i powiat obowiązek corocznego przygotowania oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.

Przez zasoby rozumie się w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej – bez względu na podmiot je realizujący i finansujący. Ocena zaś obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.

Ocena – w roku 2013 dokonywana po raz drugi za rok poprzedni - wraz z rekomendacjami stanowi podstawę do planowania priorytetowych kierunków działań i budżetu na rok następny. Została przygotowana z uwzględnieniem zapisów Strategii Rozwoju m. st. Warszawy do 2020 roku oraz Społecznej Strategii Warszawy. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 – 2020 i w oparciu o realizowane programy operacyjne, a w szczególności: „Rodzina” i „Warszawski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych”.

2. Dane społeczno – demograficzne

Tabela 1. M. st. Warszawa w liczbach – wybrane dane statystyczne za lata 2011 - 2012

WARSZAWA		2011	2012
Ludność ogółem		1 720 398	1 714 242
	kobiety	929 962	927 946
	mężczyźni	790 436	786 296
współczynnik feminizacji		117,65	118
gęstość zaludnienia – ludność na km kw.		3 324	3 314
ruch naturalny ludności w na koniec roku			
	urodzenia	4 663	4 962
	zgony	4 268	4 293
	przyrost naturalny	+ 395	+ 669
liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON		338 317	355 083
liczba zarejestrowanych bezrobotnych		41 613	49 227
	w tym z prawem do zasiłku	7 338	8 545
bezrobotni na 1 ofertę pracy na koniec roku		21	49
dochody budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł		6 084,63	7 255,70
wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł		7 048,18	7 831,77
przeciętne miesięczne wynagrodzenie na koniec roku (brutto w zł)		4 482,71	5 098,73
liczba dzieci w wieku 0 – 14 lat		218 100	230 176
wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dzieci w wieku 1 – 14 lat		1,8 %	1,8 %
liczba osób w wieku 15 lat i więcej		1 502 298	1 484 066
wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród osób w wieku 15 lat i więcej		8,9 %	8,9 %
liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy		3 125	2 995
liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego		2 774	2 678

3. Sytuacja na rynku pracy

W ostatnich czterech latach w stolicy obserwowano powolny wzrost stopy bezrobocia z 2% w styczniu 2009 roku do 4,4% w grudniu 2012 roku, czyli o 2,4 punktu procentowego.

W Urzędzie Pracy m. st. Warszawy na dzień 31 grudnia 2012 roku zarejestrowanych było 49 227 osób bezrobotnych, w tym 23 958 kobiet, które stanowiły 48,7% ogółu bezrobotnych. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z prawem do zasiłku – 8 545 osób (17,35 %).

Tabela 2. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z liczby ogółem) na dzień 31 grudnia 2012 roku

Wyszczególnienie	razem 2011	razem 2012	% ogółu 2012	z prawem do zasiłku
do 25 roku życia	3 516	4 179	8,5	220
po szkole wyższej, do 27 r. ż.	604	590	1,2	22
długotrwale bezrobotne	19 111	21 923	44,5	57
powyżej 50 roku życia	13 678	15 806	32,1	3 682
bez kwalifikacji zawodowych	13 092	15 284	31	1 828
bez doświadczenia zawodowego	7 718	8 887	18,1	5
bez wykształcenia średniego	16 260	18 997	38,6	2 444
samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko	3 689	4 401	8,9	477
nie podjęły zatrudnienia po odbyciu kary w ZK	896	1 012	2,1	22
niepełnosprawni	1 799	1 977	4	270

Ponadto w rejestrze Urzędu pozostawało 2 117 osób poszukujących pracy, w tym 988 osób niepełnosprawnych i nie pozostających w zatrudnieniu. Jako poszukujących pracy z prawem do zasiłku zarejestrowano 18 cudzoziemców.

Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowano w dzielnicach

- Mokotów	5 971 (12,2% ogółu)
- Praga Południe	5 754 (największy wzrost liczby bezrobotnych – o 1 016 osób)
- Wola	5 008
- Bielany	4 141

Najmniej w dzielnicach

- Rembertów	678
- Wesoła	555
- Wilanów	361 (0,73 % ogółu, najmniejszy wzrost liczby bezrobotnych – o 62 osoby)

Wśród rejestrujących się w 2012 roku było 3 913 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy – o 535 więcej niż w roku poprzednim.

Wyłączono z ewidencji 50 547 osób bezrobotnych z przyczyny:

• podjęcia pracy -	21 056 (41,7 %)
• niepotwierdzenia gotowości do pracy –	19 651 (38,9 %)
• dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego –	2 240 (4,4 %)
• odmowy przyjęcia oferty pracy lub uczestnictwa w programach aktywizujących -	322 (0,6 %)*

* w roku 2011 było 1,5 %.

4. Infrastruktura i kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

Gminna infrastruktura pomocy społecznej to przede wszystkim 18 dzielnicowych ośrodków pomocy społecznej, funkcjonujących w 22 lokalizacjach (w czterech dzielnicach utworzono filie, mając na celu ułatwienie mieszkańcom dostępności do usług). Siedziby ośrodków są pozbawione barier architektonicznych, zapewniają interesantom i pracownikom dobre warunki pracy i załatwiania spraw. Wszystkie ośrodki zostały zaudytowane pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych; ustalono wytyczne co do zakresu niezbędnych prac w zakresie znoszenia barier i są one realizowane w miarę posiadanych środków. Wystarczające jest wyposażenie w nowoczesne środki techniki biurowo-administracyjnej oraz ogólne i specjalistyczne oprogramowanie informatyczne.

Ponadto w strukturze zasobów zabezpieczających warunki realizacji powiatowych i gminnych zadań należy uwzględnić także poniżej wymienione placówki.

Tabela 3. Warszawskie jednostki organizacyjne pomocy społecznej 2011-2012

Wyszczególnienie	Liczba jednostek	Liczba zatrudnionych 2011	Liczba zatrudnionych 2012	dodatkowe uwagi/ wyjaśnienia
Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	1	142	176	wzrost zatrudnienia nastąpił w związku z wdrożeniem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i realizacją unijnego projektu systemowego
ośrodki pomocy społecznej	18	1 253	1 308	w tym 640 pracowników socjalnych, dodatkowe zatrudnienie asystentów rodziny, na które uzyskano dofinansowanie z programów rządowych
domy pomocy społecznej, w tym niepubliczne - 5	19	1 159	1 195	w tym 870 osób personelu opiekuńczo-terapeutycznego, zgodnie ze standardem
placówki specjalistycznego poradnictwa	4	29	29	w tym 3 dzielnicowe poradnie rodzinne, poradnia przeciwdziałania przemocy
placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym niepubliczne – 5; formy rodzinne - 6	19	639	634	w tym 61 wychowawców zatrudnionych na podstawie Karty Nauczyciela – do 31 grudnia 2013 roku
ośrodki interwencji kryzysowej	2	28	34	
ośrodki wsparcia, w tym	43	305	279	
dzienne domy pomocy	15	165	152	w strukturach dzielnicowych ośrodków pomocy społecznej
środowiskowe domy samopomocy	15	101	94	4 w strukturach dzielnicowych OPS-ów, 7 prowadzonych przez org. pozarządowe 4 wyodrębnione jednostki budżetowe
inne	8	39	33	kluby seniora 5, domy dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży 3;
ogółem	114	3 555	3 655	
Zespół Żłobków m. st. Warszawy	1 (47 jednostek organizacyjnych – żłobków)	1 196	1 256	40 osób realizuje obsługę ekonomiczno-administracyjną żłobków; 919 to osoby pracujące bezpośrednio z dziećmi (opiekunki)-przybyło 109 miejsc
Zespół Ognisk Wychowawczych	1 (9 jednostek organizacyjnych – ognisk)	114	114	w tym 44 wychowawców, z czego 35 zatrudnionych na podstawie Karty Nauczyciela – do 31 grudnia 2013 roku
Urząd Pracy m. st. Warszawy	1	215	212	w tym: pośredników pracy i doradców zawodowych – 92
Ośrodek Usług Socjalnych „Nowolipie”	1	59	57	w tym 32 asystentów osób niepełnosprawnych
ogółem	4 (56 jednostek organizacyjnych)	1 584	1 639	

W dzielnicowych ośrodkach pomocy społecznej struktura zatrudnienia według stanowisk pracy opiera się na specjalistach pracy socjalnej oraz pracownikach socjalnych – 82% kadry posiada wykształcenie wyższe. Od połowy lat 90-tych nastąpił wzrost liczby pracowników na stanowiskach wymagających specjalistycznego przygotowania, co świadczy o konsekwentnym procesie

profesjonalizacji kadry w ośrodkach pomocy społecznej – co czwarty pracownik socjalny ukończył w trybie studiów podyplomowych specjalizację zawodową lub w zakresie organizacji pomocy społecznej.

Ze względu na różnorodność dysfunkcji społecznych i złożoność rozwiązywania trudności występujących wśród mieszkańców miast rozbudowano struktury ośrodków pomocy społecznej o działy specjalistyczne, przeznaczone do pracy z wybraną kategorią klientów. O strukturze zatrudnienia decydują dyrektorzy, biorąc pod uwagę przesłanki merytoryczne i administracyjne. Wyodrębnioną grupę pracowników ośrodków stanowią w działach pomocy specjalistycznej konsultanci – pedagodzy, psychologowie, radcy prawni.

Według ustawowego wskaźnika liczby 2 000 mieszkańców przypadających na jednego pracownika socjalnego – warszawskie ośrodki pomocy społecznej powinny zatrudniać 857 pracowników socjalnych; ten ustawowy wymóg zatrudnienia spełnia 1/3 ośrodków. Obciążenie pracowników socjalnych prowadzących pracę środowiskową jest duże – połowa z nich prowadzi co najmniej 80 środowisk.

Tabela 4. Zatrudnienie pracowników socjalnych w OPS-ach

dzielnica	wg ustawy	2011	2012
Bemowo	57	26	28
Białołęka	45	19	19
Bielany	67	52	52
Mokotów	112	61	60
Ochota	44	30	29
Praga Południe	91	67	69
Praga Północ	35	38	38
Rembertów	11	11	12
Śródmieście	63	60	67
Targówek	61	42	43
Ursus	25	21	24
Ursynów	74	49	47
Wawer	34	25	30
Wesoła	11	6	6
Wilanów	9	7	7
Włochy	19	17	18
Wola	68	65	67
Żoliborz	24	23	24
m. st. Warszawa	857	619	640

Warszawskie ośrodki pomocy społecznej stopniowo zwiększają zatrudnienie pracowników socjalnych, aby wypełnić zalecenia ustawy, jednak warunki lokalowe i finansowe stanowią ograniczenie możliwości w tym zakresie.

5. Zakres świadczeń z pomocy społecznej – zadania gminne własne i zlecone

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do

życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Forma i rozmiar świadczenia udzielane są odpowiednio do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy; potrzeby osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeśli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Obowiązkowe zadania gminy z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez dzielnicowe ośrodki pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, takich jak między innymi:

- udzielanie schronienia i zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków – stałych, okresowych i celowych, także specjalnych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- praca socjalna
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, emerytalne i rentowe za niektóre osoby uprawnione,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia.

Tabela 5. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2011 – 2012*

L.p.	OPS w dzielnicy	2011 liczba rodzin	2011 liczba osób w rodz.	% w stosunku do liczby mieszk.	2012 Liczba rodzin	2012 Liczba osób w rodzinach	% w stosunku do liczby mieszk.	
1.	Bemowo	869	1 779	1,54	820	1 661	1,44	↓
2.	Białołęka	1 024	2 083	2,24	1 043	2 173	2,34	↑
3.	Bielany	2 426	4 236	3,17	2 394	4 121	3,08	↓
4.	Mokotów	4 589	7 954	3,54	4 242	7 424	3,30	↓
5.	Ochota	1 408	2 374	2,67	1 308	2 219	2,49	↓
6.	Praga Płd	3 366	6 111	3,35	3 251	6 271	3,44	↑
7.	Praga Płn	2 917	5 713	8,04	2 905	5 862	8,25	↑
8.	Rembertów	529	1 077	4,59	521	1 060	4,52	↓
9.	Śródmieście	3 024	5 347	4,29	2 525	4 206	3,37	↓
10.	Targówek	2 507	4 570	3,70	2 539	4 680	3,79	↑
11.	Ursus	791	1 495	2,91	784	1 450	2,83	↓
12.	Ursynów	1 655	3 335	2,22	1 644	3 308	2,20	↓
13.	Wawer	1 533	3 036	4,27	1 492	2 942	4,13	↓
14.	Wesoła	250	528	2,28	261	590	2,55	↑
15.	Wilanów	124	250	1,19	124	243	1,15	↓
16.	Włochy	824	1 441	3,60	770	1 303	3,26	↓
17.	Wola	3 766	6 670	4,85	3 507	6 260	4,55	↓
18.	Żoliborz	1 428	2 252	4,70	1 444	2 378	4,97	↑
	Warszawa	33 030	60 251	3,50	31 574	58 151	3,38	↓

* świadczenia przyznawane decyzją administracyjną – pomoc pieniężna i rzeczowa

Jeszcze w roku 2009 z różnorodnych form pomocy społecznej korzystało 4,2 % mieszkańców Warszawy. Wskaźnik ten systematycznie się zmniejsza – jest to rezultat nie tyle poprawiającej się kondycji ekonomicznej warszawskich rodzin, ile efekt nie waloryzowania od 2006 roku ustawowych kryteriów uprawniających do korzystania z pomocy. Podwyższenie od sześciu lat nie zmienianych

kryteriów w październiku 2012 roku nie znalazło jeszcze odbicia w powyższych danych. W sześciu dzielnicach (Białołęka, Praga Południe i Północ, Targówek, Wesoła i Żoliborz) zwiększyła się liczba (o 697 osób) i procent (średnio o 0,17 pkt) mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Nadal pogłębia się zapotrzebowanie na wsparcie w dzielnicy Praga Północ – w ciągu roku przybyło 149 klientów. Jednak w skali miasta liczba mieszkańców objętych świadczeniami pomocy społecznej zmniejszyła się o 2 100 osób .

Powyższa tabela ilustruje fakt dużego zróżnicowania sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców Warszawy w poszczególnych dzielnicach. Np. na Mokotowie zanotowano największą liczbę osób w rodzinach, które w jakiegokolwiek formie skorzystały ze świadczeń pomocy społecznej, ale stanowią one zaledwie 3,3 % mieszkańców dzielnicy. Natomiast na Pradze Północ liczba osób objętych pomocą społeczną jest o 1 562 osoby mniejsza, lecz 2,5 krotnie wyższy wskaźnik procentowy pokazuje, że ze świadczeń korzysta ponad 8% mieszkańców (co dwunasty).

Wykres 1.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają także pomocy w postaci pracy socjalnej, co nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. W roku 2012 wyłącznie z tej formy pomocy skorzystało 12 403 rodziny. Upowszechnia się praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny – zawarto ich 2 170, objętych ustaleniami kontraktu zostało 2 528 (o blisko 400 więcej niż w 2011 roku).

Tabela 6. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej (wg ustawy o pomocy społecznej)	Liczba rodzin 2011	Liczba rodzin 2012
długotrwała lub ciężka choroba	20 050	19 062
ubóstwo	15 875	15 491
niepełnosprawność	14 868	14 019
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	8 324	7 871
bezrobocie	8 994	8 999
potrzeba ochrony macierzyństwa	2 239	2 098
alkoholizm	2 384	2 405
sytuacja kryzysowa	825	344
bezdomyłość	1 308	1 322

przemoc w rodzinie	614	511
trudności w przystosowaniu do życia po pobycie w zakładzie karnym	560	605
narkomania	368	389
zdarzenie losowe	182	167
sieroctwo	55	35

Najczęściej występującym powodem przyznania pomocy jest trudna sytuacja życiowa w rodzinach spowodowana długotrwałą ciężką chorobą, niskimi dochodami lub brakiem dochodów (ubóstwo) oraz niepełnosprawnością. Również pod tym względem sytuacja w poszczególnych dzielnicach miasta jest bardzo zróżnicowana, co ilustruje poniższa tabela. Zwraca uwagę sytuacja w dzielnicy Praga Północ, gdzie zamieszkuje największa liczba osób wymagających pomocy z powodu ubóstwa. Bezrobocie jest najczęstszą przyczyną udzielania świadczeń pomocy społecznej na Bielanych, zaś z powodu niepełnosprawności najwięcej osób korzysta z pomocy na Pradze Południe.

Tabela 7. Najczęstsze powody przyznania pomocy w dzielnicach w 2012 roku (liczba osób w rodzinach)

l.p.	Dzielnica	długotrwała choroba	ubóstwo	niepełno sprawność	bezradność wychowawcza	bezrobocie
1..	Bemowo	854	567	722	836	653
2.	Białołęka	795	1 140	639	1 022	790
3.	Bielany	2 215	1 935	2 361	1 702	2 939
4.	Mokotów	3 958	2 494	2 134	2 268	2 207
5.	Ochota	1 128	952	776	960	761
6.	Praga Płd.	3 646	2 950	2 874	1 848	2 084
7.	Praga Płn.	1 166	5 318	1 732	1 660	2 298
8.	Rembertów	668	30	414	571	430
9.	Śródmieście	1 853	2 449	1 451	1 187	1 373
10.	Targówek	2 054	2 308	1 720	1 574	1 471
11.	Ursus	992	756	566	609	555
12.	Ursynów	2 590	932	1 484	1 532	923
13.	Wawer	1 970	1 671	1 059	1 583	1 049
14.	Wesoła	257	289	179	203	238
15.	Wilanów	130	104	107	199	65
16.	Włochy	967	610	669	1 019	381
17.	Wola	2 625	3 350	2 001	2 095	2 510
18.	Żoliborz	1 744	349	524	521	230
	m.st. Warszawa	29 612	28 204	21 412	21 389	20 957

W porównaniu z rokiem poprzednim zauważyć można, że nieznacznie wzrosła liczba osób w rodzinach, które otrzymały pomoc z powodu bezrobocia; w pozostałych grupach liczba objętych świadczeniami pomocy społecznej zmniejszyła się.

Wykres 2.

7. Organizacja w dzielnicach pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo – wychowawcze

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012 r. wprowadziła nowe rozwiązania w zakresie organizacji pracy z rodziną oraz w zakresie budowania systemu pieczy zastępczej. Rozwiązania te kładą nacisk na działania zmierzające do utrzymania dziecka w rodzinie, a w przypadku konieczności umieszczenia dziecka poza rodziną zobowiązują do działań na rzecz reintegracji rodziny. W wyniku prac nad koncepcją wdrożenia w m. st. Warszawie realizacji zadań ustawowych na organizatorów pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zostały wskazane w każdej Dzielnicy Ośrodki Pomocy Społecznej m.st. Warszawy. Wskazanie OPS jako organizatorów pracy z rodziną zobowiązało Ośrodki do wdrożenia rozwiązań organizacyjnych, służących zapewnieniu właściwej pomocy rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych zasobów lokalnej i ogólnomiejskiej oferty wsparcia. Zmiana statutów dzielnicowych ośrodków pomocy społecznej dała dyrektorom podstawy do zatrudniania asystentów rodziny.

Ośrodki Pomocy Społecznej m.st. Warszawy w 2012 r. objęły pomocą ponad 44 000 rodzin, w tym blisko 11 000 rodzin z dziećmi. Spośród tych rodzin zdiagnozowano 5186 rodzin (blisko 48%) jako rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Ośrodki Pomocy Społecznej m.st. Warszawy określając zapotrzebowanie na zatrudnienie asystentów rodziny bazowały na rozpoznanych potrzebach rodzin z trudnościami opiekuńczo -wychowawczymi. Objęcie wszystkich tych rodzin wsparciem asystenta rodziny było przedsięwzięciem niemożliwym do zrealizowania ze względów organizacyjnych i finansowych. W związku z powyższym zdecydowano, by w pierwszej kolejności asystenturą rodzinną obejmować te rodziny wieloprotymowe, wobec których inne formy pracy nie odniosły zakładanego rezultatu. Podjęto również ustalenia, że asystent rodziny powinien objąć wsparciem takie rodziny, których zasoby i potencjał umożliwiają poradzenie sobie z sytuacją kryzysową w krótkiej perspektywie czasowej.

Ostatecznie Ośrodki Pomocy Społecznej zatrudniły 78 asystentów rodziny, którzy podjęli pracę z ponad 850 rodzinami (stan na koniec grudnia 2012 roku). Średnio na jednego asystenta (w przeliczeniu na etat) przypadało 12 rodzin. Specyfiką tych rodzin jest występowanie wielości problemów, powodujących ich nieprawidłowe funkcjonowanie społeczne.

W 2012 r. dzielnicowe ośrodki pomocy społecznej objęły ponadto wsparciem asystenckim 370 rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. W efekcie pracy asystenta rodziny 44 dzieci powróciło z pieczy zastępczej do 25 rodzin. W ocenie OPS praca asystenta rodziny zapobiegła umieszczeniu 522 dzieci w pieczy zastępczej; jednocześnie w efekcie pracy asystentów rodziny – 27 dzieci zostało umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tabela 9. Wsparcie dla rodzin realizowane przez dzielnicowe OPS-y w 2012 roku

LP	OPS	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS	Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi objętych wsparciem OPS	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	% rodzin objętych asystą w stosunku do rodzin z trudnościami opiek-wych
1	Bemowo	476	194	351	48	94	24,74
2	Białołęka	392	369	627	43	91	11,65
3	Bielany	1 285	452	843	67	164	14,82
4	Mokotów	1 031	412	650	51	98	12,38
5	Ochota	373	164	326	31	61	18,90
6	Praga Płd.	929	558	880	56	146	10,04
7	Praga Płn.	1 154	389	832	39	101	10,03
8	Rembertów	174	174	298	36	71	20,69
9	Śródmieście	675	208	386	59	104	28,37
10	Targówek	975	562	971	77	159	13,70
11	Ursus	244	207	312	47	17	22,71
12	Ursynów	672	218	366	59	90	27,06
13	Wawer	498	192	363	54	122	28,13
14	Wesoła	114	28	64	10	24	35,71
15	Wilanów	75	26	44	5	11	19,23
16	Włochy	174	134	268	33	75	24,63
17	Wola	1 058	710	1401	91	218	12,82
18	Żoliborz	519	189	271	46	84	24,34
Ogółem		10 843	5 186	9 253	852	1 730	16,43

W roku 2012, pierwszym roku realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koszty zatrudnienia 78 asystentów rodziny wyniosły 2 513 484 złotych, na co składały się:

- środki unijne z projektów systemowych 785 266 zł 31%
- środki dotacji Wojewody Mazowieckiego 738 027 zł 29%
- środki własne m. st. Warszawy 990 190 zł 40%.

8. Zadania własne i zlecone realizowane przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie.

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie jako jednostka organizacyjna m. st. Warszawy realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i społecznej rehabilitacji osób niepełnosprawnych określone przepisami prawa jako zadania własne powiatu oraz zadania zlecone powiatu z zakresu administracji rządowej. Ponadto WCPR wykonuje zadania własne m. st. Warszawy jako gminy, polegające na kierowaniu mieszkańców do domów pomocy społecznej oraz ponoszeniu odpłatności za pobyt tych osób w domach pomocy społecznej. Zarządzeniem Nr 1179/2011 Prezydenta m. st. Warszawy z dnia 22 listopada 2011 roku Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w rozumieniu art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań Centrum należy między innymi:

- zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach interwencji kryzysowej,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- udzielanie pomocy uchodźcom i osobom posiadającym ochronę uzupełniającą w zakresie indywidualnego programu integracji,
- ograniczanie społecznych skutków niepełnosprawności, w tym dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- obsługa administracyjno-finansowa Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

8. 1 Domy Pomocy Społecznej

W 2012 roku 822 osoby zwróciły się do WCPR o umieszczenie w domu pomocy społecznej; wydano 32 decyzje odmowne. W Warszawie funkcjonuje 19 domów pomocy społecznej, dysponujących 1 812 miejscami, w tym 3 domy prowadzone przez zgromadzenia zakonne i 2 domy prowadzone przez fundacje w ramach umów zawartych przez m. st. Warszawę w trybie zlecenia realizacji zadania publicznego.

Tabela 10. Umieszczanie w domu pomocy społecznej (miejsc, złożone wnioski)

Typ domu	placówki	miejsc	wnioski 2010 r.	wnioski 2011 r.	wnioski 2012 r.
dla osób w podeszłym wieku	7	604	214	214	230
dla przewlekle somatycznie chorych	7	741	260	348	355
dla przewlekle psychicznie chorych	1	200	100	90	119
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	3	237	9	9	13
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	30	39	29	51
razem	19	1 812	622	690	822

W ciągu ostatnich trzech lat zaobserwowano wzrost liczby wniosków w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej, szczególnie dla osób przewlekle somatycznie chorych. Z powodu braku miejsc w domach odpowiedniego typu na terenie Warszawy Centrum występowało w 2012 roku

z prośbą o umieszczenie w placówkach w innych powiatach w 157 sprawach – uzyskano zgodę na umieszczenie dla wszystkich osób, głównie chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie.

Tabela 11. Osoby oczekujące na miejsce w domu pomocy społecznej

Typ domu	liczba miejsc	oczekujący 2010	oczekujący 2011	oczekujący 2012
dla osób w podeszłym wieku	604	63	88	134
dla przewlekle somatycznie chorych	741	139	208	230
dla przewlekle psychicznie chorych	200	55	55	58
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	237	1	0	0
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	30	16	20	21
razem	1812	274	371	443

Przyczyny zwiększania się liczby oczekujących to:

- niewystarczająca liczba miejsc w placówkach specjalistycznych dla chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie,
- zwiększenie liczby wniosków o skierowanie, zwłaszcza do placówek dla przewlekle somatycznie chorych, co ma miejsce z powodów demograficznych.

Warszawskie domy pomocy społecznej (poza jednym) osiągnęły wymagane przepisami standardy usług. W 2012 uruchomiono nową placówkę, powstałą w wyniku inwestycji współfinansowanej ze środków europejskich – Dom Pomocy Społecznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie „Na Bachusa” przy ul. Bachusa 7. Liczba miejsc nie wzrosła, ponieważ do nowej placówki przeniesiono w ramach programu naprawczego 80 mieszkańców z DPS „Na Przedwiośni”. Średni koszt 1 miejsca w publicznych placówkach wynosił w 2012 roku 4 024,80 zł (wzrost w stosunku do 2011 r o 106,07 zł), zaś w placówkach niepublicznych 3 202,83 zł (wzrost o 47,85 zł).

8. 2 Piecza zastępcza – formy instytucjonalne i rodzinne

W 2012 roku do warszawskich placówek opiekuńczo-wychowawczych przyjęto 803 dzieci; łącznie w 28 jednostkach objętych opieką było 1 687 wychowanków. Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, której wdrażanie zapoczątkowało restrukturyzację warszawskich placówek opiekuńczo-wychowawczych, której rezultat przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 12. Piecza instytucjonalna 2012

	placówek *	limit miejsc	liczba dzieci
Placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym pełniące funkcję:	24	784	1423
socjalizacyjną	15	579	1080
interwencyjną	7	170	299
rodzinną	6	31	40

*Liczba placówek ogółem nie jest sumą placówek z podziałem na typy, gdyż 5 placówek jeszcze w 2012r. łączyła funkcje placówki interwencyjnej i socjalizacyjnej.

Rodzice lub opiekunowie prawni małoletnich są zobowiązani do ponoszenia opłat za pobyt dziecka w placówce, z czego mogą być częściowo lub całkowicie zwolnieni. Warszawskie Centrum

Pomocy Rodzinie wydało w 2012 roku 379 decyzji ustalających opłatę, z czego 25 % to były decyzje odstępujące od ustalenia odpłatności lub umarzające należności z tytułu opłat. Średni koszt 1 miejsca w publicznej placówce opiekuńczo-wychowawczej wyniósł 5 124,45 zł (wzrost o 322,02 zł) – stałe koszty utrzymania placówek dotyczyły zmniejszającej się liczby dzieci.

Tabela 13. Rodziny zastępcze w Warszawie w latach 2011 - 2012

Typ rodziny zastępczej	Liczba rodzin 2011	Liczba rodzin 2012	Liczba dzieci w rodzinach 2011	Liczba dzieci w rodzinach 2012
spokrewniona*	1 252	1 010	1526	1 235
niespokrewniona	181	403	213	473
zawodowa	15	19	61	86
rodzinny dom dziecka**		5		30
razem	1 448	1 437	1 800	1 824

* w związku ze zmianą przepisów od 2012 roku rodziny spokrewnione to tylko wstępni i rodzeństwo, inni krewni zostali przeniesieni do grupy rodzin niespokrewnionych;

** W związku ze zmianą przepisów od 2012 roku rodzinne domy dziecka są nową formą rodzinnej pieczy zastępczej, a nie placówką, jak w roku ubiegłym.

Kwota świadczeń udzielonych rodzinom zastępczym wyniosła w 2012 roku 15 508 874 zł. Świadczenia wypłacane były z tytułu pokrycia kosztów utrzymania umieszczonego dziecka, dofinansowania do wypoczynku, dodatku dla niepełnosprawnego dziecka oraz innych niezbędnych wydatków związanych z potrzebami dziecka.

W WCPR prowadzono także postępowania (544) w sprawach związanych z usamodzielnianiem wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze. Udzielono pomocy:

- pieniężnej na kontynuowanie nauki – 408 osobom w kwocie 1 489 722 zł,
- pieniężnej na usamodzielnienie – 36 osobom na kwotę 246 070 zł,
- rzeczowej na zagospodarowanie – 100 osobom na kwotę 427 173 zł.

Tabela 14 .Szacunkowa liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej z podziałem na poszczególne dzielnice na początku 2012 roku

Lp.	Dzielnica pochodzenia	dzieci pozbawione opieki rodziców – w pieczy zastępczej	w tym w placówkach (domach dziecka)	dzieci w pieczy zastępczej w stosunku do liczby dzieci w dzielnicy
1.	Bemowo	82	11	0,42%
2.	Białołęka	42	26	0,18%
3.	Bielany	211	52	1,05%
4.	Mokotów	261	73	0,12%
5.	Ochota	86	31	0,74%
6.	Praga Płd.	240	97	0,90%
7.	Praga Płn.	334	169	2,93%
8.	Rembertów	22	11	0,52%
9.	Śródmieście	177	59	1,22%
10.	Targówek	181	71	0,87%
11.	Ursus	54	19	0,50%
12.	Ursynów	70	21	0,27%
13.	Wawer	79	43	0,60%
14.	Wesoła	15	2	0,31%
15.	Wilanów	2	0	0,04%
16.	Włochy	64	27	0,96%
17.	Wola	297	79	1,73%
18.	Żoliborz	37	15	0,56%
Razem		2254	806	0,83%

**liczba dzieci w dzielnicy pochodzenia jest szacunkowa z powodu braku danych dotyczących wszystkich rodziców dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;*

Zwraca uwagę sytuacja na terenie dzielnicy Praga Północ – wskaźnik dzieci przebywających w pieczy zastępczej jest trzykrotnie wyższy niż średnia dla miasta; co szóste dziecko pozbawione opieki rodziców pochodzi z tej dzielnicy.

8. 3 Pomoc cudzoziemcom

Ponadto jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej Warszawskie Centrum prowadziło sprawy związane z udzielaniem pomocy cudzoziemcom:

- ze statusem uchodźcy – 70 rodzin (w roku poprzednim 41),
- z ochroną uzupełniającą – 53 rodziny (w roku poprzednim 23).

Rodzinom tym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych na utrzymanie w wysokości 665 620 zł .Wysokość świadczeń dla poszczególnych osób (łącznie 136, w tym 48 dzieci) była zróżnicowana; w zależności od wielkości gospodarstwa domowego wahała się od 446 do 1 175 zł miesięcznie na osobę (średnio 735 zł). Pomoc ta była przeznaczana w szczególności na pokrycie wydatków związanych z wynajmem mieszkania, zakupem żywności, odzieży, obuwia, środków higieny.

8. 4 Orzekanie o niepełnosprawności

Do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wpłynęło w 2012 roku ogółem 17 548 wniosków (o 1 524 więcej niż w roku poprzednim) w sprawie uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, w tym 1 852 wnioski dotyczyły osób przed 16 rokiem życia (o 268 więcej). Zespół wydał 16 783 orzeczenia (w tym 8 406 pierwszorazowych), z tego 1 788 dotyczyło osób poniżej 16 roku życia. Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności w przypadku osób dorosłych były upośledzenia narządu ruchu (33 %) oraz układów oddechowego i krążenia (15%), zaś w przypadku dzieci całościowe zaburzenia rozwojowe (30%) i choroby neurologiczne (13 %).

Tabela 15. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności

Cel złożenia wniosku	liczba wniosków osoby <u>do 16 roku życia</u>		liczba wniosków osoby <u>po 16 roku życia</u>	
	2011	2012	2011	2012
przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego	1 446	1 708	2 311	2 093
przyznanie zasiłku stałego	14	13	0	0
inne	124	131	1 112	1 240
odpowiednie zatrudnienie			3 068	4 276
szkolenie			50	75
uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej			134	226

zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne			1 565	1 030
korzystanie ze wsparcia środowiskowego			3 363	4 828
przyznanie karty parkingowej			2 837	1 928
razem	1 584	1 852	14 440	15 696

Składy orzekające odbyły 1 416 posiedzeń, w tym 117 dotyczących dzieci i 137 wyjazdowych. Wydatki związane z funkcjonowaniem zespołu ds. orzekania wyniosły w 2012 roku 2 227 677 zł, co oznacza, że koszt rozpatrzenia jednego wniosku wyniósł 126,95 zł.

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie – Stołeczne Centrum Osób Niepełnosprawnych w związku z realizacją zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych jest dysponentem środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z których przekazuje także kwoty na rehabilitację zawodową, realizowaną przez Urząd Pracy m. st. Warszawy.

Tabela 16. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

nazwa zadania	środki wydatkowane	nazwa zadania	środki wydatkowane
zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy	1 072 001	uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	3 989 260
dotacje na podjęcie działalności gospodarczej	1 139 507	działalność warsztatów terapii zajęciowej	7 427 592
zwrot kosztów szkoleń oraz instrumentów i usług rynku pracy	729 632	likwidacja barier architektonicznych	2 179 593
Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie niepełnosprawnej w pracy	2 057	likwidacja barier w komunikowaniu się	1 144 577
		likwidacja barier technicznych	775 829
		zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i środki pomocnicze	2 822 558
		Dofinansowanie do sportu, turystyki, rekreacji osób niepełnosprawnych	595 022
Razem rehabilitacja zawodowa	2 943 157	Razem rehabilitacja społeczna	18 934 431

Spśród form finansowego wspierania niepełnosprawnych niezmiennie największą popularnością cieszyły się dopłaty do turnusów rehabilitacyjnych. W 2012 roku o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach ubiegało się 6 261 osób, w tym 1 935 opiekunów. Wypłacono dofinansowania dla 2 679 osób dorosłych (+ 1 050 opiekunów) oraz dla 587 dzieci i młodzieży i 498 ich opiekunów. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze otrzymało 1 728 osób, w tym 309 dzieci i młodzieży. W Warszawie funkcjonuje 15 warsztatów terapii zajęciowej (13 prowadzą organizacje pozarządowe); z ich oferty skorzystało 502 osoby.

W 2012 roku wydano w Stołecznym Centrum Osób Niepełnosprawnych 4 807 kart parkingowych (w tym 3 343 po raz pierwszy), uprawniających do parkowania na tzw. kopertach na terenie Polski i w krajach europejskich.

W ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” realizowanego po raz pierwszy w 2012 roku na podstawie porozumienia z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie przyjęło i rozpatrzyło 159 wniosków o dofinansowanie działań w czterech obszarach.

Tabela 17. Program „Aktywny samorząd” w 2012 roku

obszar	zadanie	I. wniosków	I. umów	kwota
A	Pomoc w zakupie i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu	20	15	45 857
C	Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	76	15	141 086
D	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym	32	13	90 709
F	Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dofinansowanie opłat za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub w przedszkolu)	22	14	8 606
		150	57	286 258

Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Działania przewidziane w programie stanowiły uzupełnienie zamierzeń ujętych w Warszawskim Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

9. Pozostałe działania z zakresu polityki społecznej realizowane na poziomie ogólnomiejskim i dzielnicowym

9.1 Opieka nad dzieckiem do lat 3

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi do lat trzech zmieniła się podstawa prawna i zakres działalności żłobków. Żłobek jest placówką powołaną do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w ramach której realizuje funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Zmianie w 2012 roku uległy również, regulowane aktami prawa miejscowego, zasady przyjęć dzieci do żłobków oraz opłaty za pobyt dziecka w żłobku i warunki zwolnienia od ponoszenia opłat.

Celem głównym funkcjonowania Zespołu Żłobków w 2012 roku było dalsze zwiększanie dostępności do usług publicznych w zakresie instytucjonalnej opieki nad dzieckiem oraz ułatwianie rodzicom godzenia ról rodzicielskich i zawodowych – zgodnie z dyrektywami UE, a także podnoszenie jakości świadczonych usług.

W Warszawie istnieje ogromne zapotrzebowanie na miejsca w żłobkach; jest to podyktowane procesami migracji edukacyjnej i zarobkowej młodych ludzi oraz zmieniającym się modelem współczesnej rodziny. Stolica przyciąga wielu młodych ludzi, którzy w niej zamieszkują, uczą się, podejmują pracę, zakładają rodziny, kupują/wynajmują mieszkania, podejmują decyzję

o rodzicielstwie. Coraz częściej rodzice decydują się na powierzenie opieki nad małym dzieckiem publicznemu żłobkowi z uwagi na rosnące zaufanie do tej instytucji oraz dobrą opinię o jakości usług.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku na miejsce w żłobku oczekiwało 4 838 dzieci; największe potrzeby w tym zakresie dotyczą Mokotowa (595 wniosków), Pragi Południe (529 wniosków), Woli (423 wnioski) oraz Ursynowa (421 wniosków)..

Tabela 18. Liczba miejsc w warszawskich żłobkach w latach 2007 – 2012

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
liczba miejsc w żłobkach	3 218	3 283	3 678	3 885	4 496	4 605

W strukturze Zespołu Żłobków funkcjonowało w roku 2012 47 publicznych żłobków oraz 10 placówek filialnych („mini-żłobków”) w 15 dzielnicach m. st. Warszawy. Zabezpiecza to miejsca dla 6,3% populacji dzieci w wieku 0-3 lata. Brak jest publicznych placówek w Rembertowie, Wilanowie i Wesołej. Łącznie przygotowanych jest 4 605 miejsc organizacyjnych w 175 grupach (w tym 37 grup niemowlęcych – 734 miejsca). Wzrost o 109 liczby miejsc w warszawskich żłobkach sfinansowano ze środków rządowego programu „Maluch”. Dla dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi oraz wymagających specjalistycznej opieki przeznaczony jest żłobek integracyjny (Nr 31 przy ul. Motorowej 5), a w 2012 roku uruchomiono nowy mini-żłobek przy ul. Nowogrodzkiej 75, a w niej 38 nowych miejsc dla dzieci z niepełnosprawnościami..

Dodatkowo miasto dofinansowało w 2012 roku 169 miejsc w ośmiu niepublicznych placówkach w dzielnicach Białołęka (3), Wola, Wesoła, Wawer, Włochy i Mokotów (po jednym).

Tabela 19 .Niepubliczne żłobki i kluby dziecięce w m. st. Warszawie

forma opieki	2011		2012	
	liczba placówek	liczba miejsc	liczba placówek	liczba miejsc
żłobek	8	264	23	439
klub dziecięcy	1	15	3	34
razem	9	279	26	473

W 2012 roku zarejestrowano 23 nowe niepubliczne żłobki na 439 miejsc i 3 kluby dziecięce na 34 miejsca. Nie pozyskano kandydatów do pełnienia funkcji dziennego opiekuna. Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na koniec 2012 roku opłacane były składki społeczne za 1 324 osoby, zatrudnione w charakterze niań przez osoby fizyczne.

Wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dzieci w żłobkach w 2012 roku wyniosły 10 246 644 zł (mniej o 905 tys. w porównaniu z 2011 rokiem), wydatki zrealizowano na kwotę 66 399 007 zł (więcej o 9,8 mln), z czego 38 mln przeznaczono na wynagrodzenia i pochodne.

Warszawskie żłobki zapewniają dzieciom pobyt w warunkach zbliżonych do warunków domowych, gwarantujących właściwą opiekę pielęgnacyjną i edukacyjną poprzez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, które uwzględniają zasady współczesnej pedagogiki i psychologii rozwojowej.

Miesięczny koszt 1 miejsca organizacyjnego w publicznych żłobkach wyniósł w 2012 roku 1 214,76 zł i był o 93 zł wyższy niż w roku poprzednim.

9.2 Działania na rzecz osób bezdomnych

Udzielanie schronienia i zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy. M. st. Warszawa nie posiada własnych placówek udzielających schronienia i zapewniających posiłki – zadania te miasto zleca w trybie otwartego konkursu ofert organizacjom pozarządowym.

Liczbę bezdomnych przebywających w Warszawie szacuje się na 2 500 – 3 500 osób, z czego około 45 % stanowią mieszkańcy stolicy, którzy w różnych okolicznościach życiowych utracili swoje mieszkania (uzależnienia, eksmisja z powodu zadłużenia czynszowego). Pozostałą część stanowią przybywający z innych miejscowości całego kraju, bowiem stolica zapewnia lepsze warunki do egzystencji osobom pozbawionym dachu nad głową.

Tabela 20. Placówki dla osób bezdomnych prowadzone przez organizacje pozarządowe

rodzaj placówki	liczba placówek	liczba miejsc
noclegownia	2	420
schronisko	14	737
schronisko specjalistyczne	8	336
mieszkania treningowe (w programach wychodzenia z bezdomności)	2	50
razem	23*	1 543

*liczba placówek nie sumuje się, ponieważ w jednym obiekcie funkcjonuje kilka form pomocy

Ponadto różnorodne formy pomocy udzielane były osobom bezdomnym przez:

- 9 jadłodajni, które wydają dziennie ok. 2 500 posiłków,
- 2 ogrzewalnie na 50 miejsc,
- 1 pralnię działającą na rzecz placówek pomocowych dla osób bezdomnych i 1 łaźnię
- 3 punkty poradnictwa dla osób bezdomnych, w tym poradnictwo medyczne ,

W 2012 roku w ramach zawartych umów m. st. Warszawa dofinansowywało 32 programy pomocy osobom bezdomnym realizowanych przez 20 organizacji pozarządowych na kwotę 8 983 998 złotych.

Do kilkunastu miejsc niemieszkalnych w mieście, w których gromadzą się osoby bezdomne odmawiające pobytu w placówkach stacjonarnych, Straż Miejska w okresie zimowym dowozi gorące posiłki (zupy regeneracyjne), przygotowywane dodatkowo przez jadłodajnie.

Wykorzystanie miejsc w schroniskach wyniosło w IV kwartale 2012 blisko 94%, zaś w noclegowniach ponad 73 %; nie odnotowano sytuacji, w których zabrakłoby miejsc w noclegowniach.

9.3 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz profilaktyka zakażeń HIV

Miasto posiada uchwalany corocznie Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego realizacja przebiega na dwóch poziomach – ogólnomiejskim przez Biuro Pomocy i Projektów Społecznych (d. Biuro Polityki Społecznej) oraz dzielnicowym (przez Wydziały Spraw Społecznych i Zdrowia).

Ponadto były realizowane wieloletnie (do 2015 roku) Programy:

- Przeciwdziałania Narkomanii
- Przeciwdziałania Zakażeniom HIV/AIDS
- Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Na realizację zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości miasto przeznacza w całości dochody z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2012 z tego tytułu wpłynęło 42 723 317 zł. Na realizację zadań zaplanowanych w Programie dzielnic otrzymały 32 035 372 (75 % wpływów), zaś miasto 10 687 945 zł, z czego w kwocie 819 550 zł pokryte zostały wydatki na działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

W mieście powołano Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, liczącą 28 osób oraz (stosownie do ustroju m. st. Warszawy) stanowiące jej ekspozytury 18 Dzielnicowych Zespołów ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – łącznie 128 osób. Struktury te działają także jako ważny element miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy.

Tabela 21. Działalność Komisji i Dzielnicowych Zespołów – wybrane działania

nazwa	liczba 2011	liczba 2012
wniosek o wszczęcie procedury o zobowiązanie do leczenia	1 376 wniosków	1 607 wniosków
rozmowa interwencyjno-motywuująca	1 425 rozmów	1 795 rozmów
wywiady środowiskowe	2 557 wywiadów	2 299 wywiadów
wniosek o zobowiązanie do leczenia złożony w sądzie	461 wniosków	513 wniosków
rozmowa interwencyjna ze sprawcami przemocy	482 rozmów	1 102 rozmów
powiadomienie policji o przestępstwie znęcania się nad rodziną	282 powiadomień	216 powiadomień
skierowanie dorosłych ofiar przemocy do grup wsparcia	258 skierowań	754 skierowań
reprezentowanie Komisji przed sądami	449 spraw	433 spraw
udział w konferencjach i szkoleniach	89 osób	69 osób

W dzielnicach Warszawy funkcjonuje także 20 Punktów Informacyjno – Konsultacyjnych, których zadaniem jest pomoc i poradnictwo w zakresie problematyki uzależnień i przemocy.

Tabela 22. Działalność Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych w 2012 roku

odbiorcy usług PIK	liczba osób	liczba porad
osoby z problemem alkoholowym	4 720	7 624
dorośli członkowie rodzin, w tym współuzależnieni i dorosłe dzieci alkoholików (DDA)	6 213	8 833
doznający przemocy w rodzinie	3 817	4 916
stosujący przemoc w rodzinie	956	1 391

W PIK-ach zatrudniani są specjaliści z wielu dziedzin, przede wszystkim psychologzy (35), prawnicy (27), specjaliści i instruktorzy terapii uzależnień (24), a także psychiatrzy, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi. W 2012 roku łączy koszt funkcjonowania 20 dzielnicowych punktów wyniósł 2 309 000 złotych. Pełnią one bardzo istotną rolę w lokalnych systemach przeciwdziałania uzależnieniom, są także ważnym zasobem w działaniach na rzecz wspierania osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem.

Zadania w zakresie terapeutycznych programów zdrowotnych (art. 114 ust. 1 Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej) w Warszawie są realizowane przez:

- 17 przychodni/poradni leczenia uzależnień
- 1 oddział leczenia alkoholowych zespołów abstyntenckich (detoksykacja)
- 2 całodobowe oddziały terapii uzależnień

- 4 dziennych oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu.

W celu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych ze środków tzw. „korkowego” przeznaczono 7 857 019 złotych na dodatkowe świadczenia dla publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. W ramach tej kwoty w publicznych podmiotach leczniczych dofinansowano:

- realizację świadczeń w programach zdrowotnych (39 882 świadczenia – porady diagnostyczne i lekarskie, porady instruktora terapii, psychoterapia indywidualna i grupowa) dla 5 317 pacjentów, (osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików oraz współuzależnionych).
- szkolenia terapeutów, doposażenie placówek, materiały edukacyjne dla pacjentów i terapeutów.

Środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie alkoholu przekazywane na realizację zadań przez dzielnice m. st. Warszawy wydatkowane są głównie na programy profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży oraz na prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia (światlic), co odbywa się w trybie zlecenia zadania publicznego do realizacji przez organizacje samorządowe.

W 2012 roku zrealizowano łącznie 258 szkolnych i środowiskowych (pozaszkolnych) programów profilaktycznych, w tym różnorodnych form zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Odbiorcami byli także nauczyciele i rodzice – 41 808 osób. Wydatki na te cele wyniosły 6 109 000 złotych

Tabela 23. Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w 2012 roku w m. st. Warszawie

Placówka (światlica) formie	Liczba placówek	liczba dzieci	Liczba wychowawców
opiekuńczej	65	2 028	293
specjalistycznej	29	833	125
podwórkowej	11	174	26
razem	114	3 035	444

Wszystkie wyżej opisane działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii i rehabilitacji dotyczą zarówno problematyki alkoholizmu, jak i narkomanii. Ponadto w programie przeciwdziałania narkomanii należy zwrócić szczególną uwagę na działania z zakresu ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Miasto dofinansowuje realizowane przez organizacje pozarządowe programy:

- 2 programy wymiany igieł i strzykawek – 789 odbiorców
- 1 program z zakresu działań ulicznych (streetworking) – 300 odbiorców
- 1 program z zakresu działań klubowych (partyworking) – 6 071 odbiorców.

Programy te miały w 2012 roku łącznie 7 326 odbiorców, przeznaczono na ich dofinansowanie 70 000 zł.

Warszawa jako jedyne miasto w województwie mazowieckim dofinansowuje programy leczenia substytucyjnego osób uzależnionych. W 2012 roku w programach terapeutycznych realizowanych z podawaniem metadonu uczestniczyło 263 osoby.

W 2012 roku działania związane z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się zakażeń HIV oraz wsparciem dla osób żyjących z HIV/AIDS były w całości zlecone organizacjom pozarządowym.

Osiem podmiotów w ramach 12 zawartych umów na łączną kwotę dotacji 800 000 złotych realizowało następujące zadania:

- poradnictwo okołotestowe związane z anonimowym bezpłatnym testowaniem na obecność HIV
- wsparcie dla osób żyjących z HIV/AIDS, w tym prowadzenie mieszkań readaptacyjnych
- działania informacyjno-edukacyjne w zakresie HIV/AIDS
- warsztaty edukacyjne w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych z zakresu profilaktyki HIV.

Miejski system przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonuje w oparciu o miejskie jednostki organizacyjne z udziałem partnerów pozarządowych. Elementy tego systemu stanowią ośrodki pomocy społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, punkty informacyjno-konsultacyjne, Specjalistyczna Poradnia Rodzinna ds. Przeciwdziałania Przemocy i Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, finansowany przez budżet państwa jako zadanie zlecone. Działają opracowane procedury zapewniające drożność i przepływ informacji między poszczególnymi jednostkami. Całość systemu stanowią:

- 20 punktów informacyjno-konsultacyjnych
- 5 telefonów zaufania
- 6 schronisk/hosteli dla doznających przemocy w rodzinie
- 6 ośrodków interwencji kryzysowej
- 4 ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
- 34 grupy wsparcia dla doznających przemocy w rodzinie
- 9 grup terapeutycznych
- 2 grupy socjoterapeutyczne dla dzieci – ofiar przemocy
- 18 interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wobec dzieci
- 9 programów edukacyjno-korekcyjnych dla stosujących przemoc wobec rodziny
- 1 Warszawska Sieć Pomocy Dzieciom Krzywdzonym (dyżury telefoniczne, diagnozowanie, terapia).

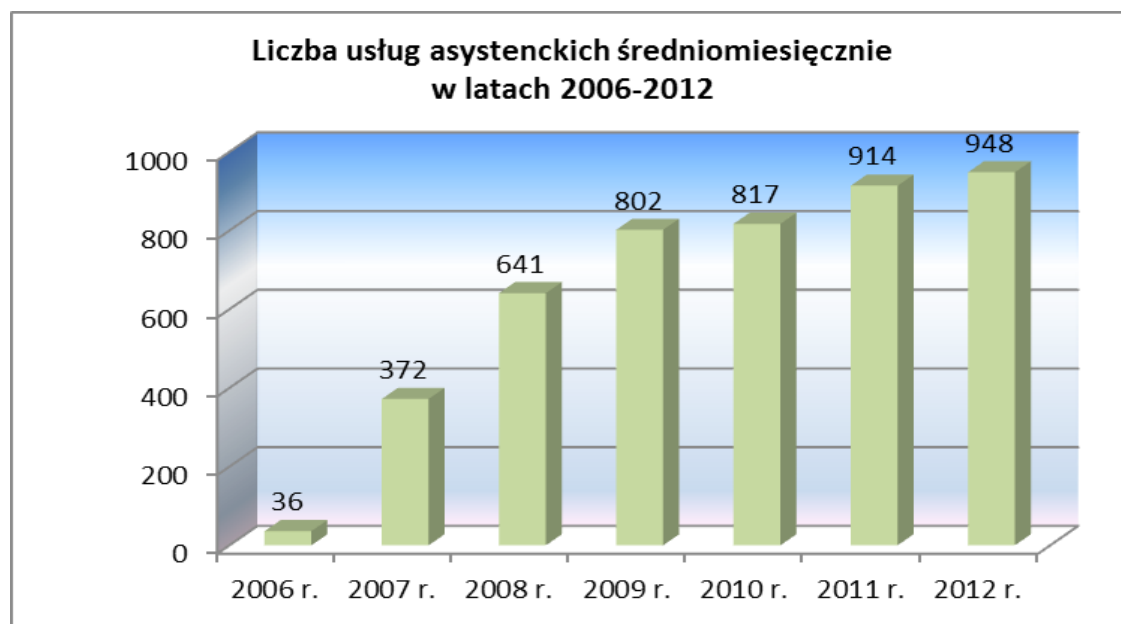
Na działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których koordynatorem jest w mieście Biuro Polityki Społecznej w 2012 roku wydatkowano 2 230 000 złotych.

9.4 Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Asystent Osoby Niepełnosprawnej – program aktywizujący społecznie osoby z różnorakimi niepełnosprawnościami poprzez stosowanie takich form jak asysta wspierająca w codziennych czynnościach życiowych, ułatwienie dostępu do edukacji i kultury, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Działania realizowane są w Ośrodku Usług Socjalnych „Nowolipie” jako szczególny zakres usług opiekuńczych, skierowanych do pełnoletnich mieszkańców Warszawy z orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, niezdolnych do pracy lub samodzielnej egzystencji. W 2012 roku 32 asystentów zrealizowało 11 379 zleceń. Średnio z usług asystenckich

korzysta miesięcznie 171 osób. Aktualnie w bazie beneficjentów figuruje 1 153 osoby, z których większość to stali odbiorcy usług. Na wydatki związane z realizacją programu w 2012 roku przeznaczono 1 566 055 złotych.

Tabela 24. Asystent Osoby Niepełnosprawnej w latach 2006 - 2012

W Warszawie funkcjonują specjalistyczne usługi przewozowe, dedykowane osobom z ograniczoną sprawnością ruchową. W bazie danych jest aktualnie zarejestrowanych ponad 3 000 stałych odbiorców usług. W 2012 roku wykonano 23 861 kursów (ryczałt 30 km). Usługa jest częściowo odpłatna – użytkownik ponosi ryczałtową opłatę 15 złotych za kurs. Wyłoniony w przetargu przewoźnik dysponuje 15 specjalistycznymi pojazdami, przystosowanymi do przewozu osób na wózkach; kierowcy towarzyszy asystent, opiekujący się w razie potrzeby pasażerami. Z przewozu można korzystać 7 dni w tygodniu w godzinach 6 - 22. Świadczenie usług przewozowych cieszy się uznaniem użytkowników, ułatwia osobom niepełnosprawnym poruszanie się po mieście. Pojazdy specjalistycznego transportu mają przywilej korzystania z miejskich bus-pasów. Koszt realizacji usług wyniósł w 2012 roku 2 315 000 złotych.

9.5 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Warszawskie organizacje pozarządowe stanowią ważny zasób miasta w realizacji zadań z zakresu polityki społecznej. Partnerska współpraca władz samorządowych z organizacjami pożytku publicznego w istotny sposób wzbogaca miejską ofertę usług dla wszystkich grup mieszkańców.

W mieście corocznie uchwalany jest Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, określający zasady współpracy finansowej i pozafinansowej z podmiotami niepublicznymi, w tym powierzenie i wspieranie wykonywania zadań publicznych oraz uspołecznienie procesu monitorowania ich realizacji i aktualizowania poprzez różne formy dialogu społecznego. W 2012 roku działała Warszawska Rada Pożytku Publicznego, 34 „branżowe” oraz 18 dzielnicowych komisji dialogu społecznego, obejmujące praktycznie wszystkie dziedziny działalności samorządu.

W 2012 roku ogłoszono 14 otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych z zakresu działalności Biura Pomocy i Projektów Społecznych. Wyłoniono 170 podmiotów niepublicznych, którymi zlecono wykonywanie zadań w formie powierzenia lub wsparcia.

Tabela 24. Zadania zlecane organizacjom pozarządowym w 2012 roku

Obszar zadań publicznych	Liczba umów	Kwota dotacji
poradnictwo psychospołeczne i prawne	10	767 701
pomoc osobom bezdomnym	73	8 983 998
wsparcie dla rodzin, w tym wielodzietnych	18	780 341
pomoc cudzoziemcom	7	262 152
aktywizacja seniorów	40	975 064
zapewnienie całodobowej opieki osobom w podeszłym wieku (niepubliczne dps)	3	5 193 214
prorowadzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	200 000
działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym dzienne ośrodki wsparcia oraz warsztaty terapii zajęciowej	86	7 049 741
zapewnienie całodobowej opieki osobom chorym i niepełnosprawnym	2	2 796 000
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	28	2 341 267
zapobieganie zakażeniom HIV i wsparcie dla osób żyjących z HIV/AIDS	12	800 000
przeciwdziałanie narkomanii	9	600 000
przeciwdziałanie alkoholizmowi i wychowanie w trzeźwości	48	3 737 944
zapewnienie opieki dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej (niepubliczne dd)	9	6 099 800
zapewnienie opieki dzieciom do lat trzech (niepubliczne żłobki)	8	1 349 071
wsparcie pieczy zastępczej	1	764 300
Razem	358	42 700 593

10. Projekty współfinansowane ze środków unijnych

W 2011 r. dzielnicowe ośrodki pomocy społecznej zrealizowały 18 projektów tzw. systemowych dla 1 783 beneficjentów na ogólną kwotę 8 882 630 zł przy udziale środków własnych na poziomie 7,7%, a ponadto ośrodki pomocy społecznej w dzielnicach Śródmieście, Praga Południe, Ursus, Włochy realizowały także odrębne projekty (7) konkursowe. Biuro Pomocy i Projektów Społecznych uczestniczyło jako partner w trzech projektach skierowanych do 441 beneficjentów, w których liderem były organizacje pozarządowe. Ogółem w projektach unijnych z różnorodnych form działań skorzystało 5 618 mieszkańców Warszawy.

Tabela 25. Projekty współfinansowane ze środków unijnych w 2012 roku

jednostka	liczba projektów	wartość projektów - realizacja w 2012	wkład własny – realizacja w 2012	liczba beneficjentów
OPS Bemowo	1	324 000	34 020	60
OPS Białołęka	1	275 400	28 917	81
OPS Bielany	2	705 019	66 764	170
OPS Mokotów	1	810 000	85 050	158
OPS Ochota	1	243 000	25 515	48

OPS Praga Płd.	3	1 171 057	64 638	190
OPS Praga Płn.	1	486 000	51 030	80
OPS Rembertów	1	160 380	16 839	15
OPS Śródmieście	2	516 064	16 839	144
OPS Targówek	1	567 000	59 535	220
OPS Ursus	3	896 224	23 814	132
OPS Ursynów	1	526 500	55 282	100
OPS Wawer	1	251 100	26 365	60
OPS Wesoła	1	162 000	17 010	28
OPS Wilanów	1	129 600	13 608	83
OPS Włochy	1	210 600	22 113	50
OPS Wola	1	567 000	59 535	114
OPS Żoliborz	1	194 400	20 412	50
WCPR	1	7 076 267	743 008	1050
BPiPS (BPS)	18	10 235 615	679 358	2344
razem	43	25 507 226	2 109 652	5 177

Działania zaplanowane i przeprowadzane w ramach projektów zależały od przyjętego celu i potrzeb docelowej grupy beneficjentów, w większości projektów jednak główny nacisk położono na podwyższenie umiejętności psychospołecznych, rozwój osobisty, a także na podwyższenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych w grupach dorosłych beneficjentów, a w grupach młodzieżowych – na podejmowanie właściwych decyzji edukacyjnych i lepsze radzenie sobie z wykluczeniem poprzez edukowanie obywatelskie i społeczne. Podejmowane były również działania na rzecz społeczności lokalnych – spotkania integracyjne, wykłady i konsultacje specjalistyczne.

W projektach przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu efektem było wzmocnienie w pełnionych rolach społecznych, zwiększenie aktywności społecznej, kontynuacja nauki, ukończenie szkoleń i kursów. W projektach zwiększających aktywność zawodową beneficjentów i ich samodzielność finansową miernikiem była liczba osób zatrudnionych i nie korzystających z pomocy.

W 2012 roku rozpoczęto realizację dwóch projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu osób niepełnosprawnych oraz zwiększania szans rozwoju zawodowego i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez dostęp do nowoczesnych technologii. Celem projektu jest zapewnienie beneficjentom bezpłatnego dostępu do Internetu, użyczenie sprzętu komputerowego (także specjalistycznego) i udostępnienie szkoleń oraz dedykowanej platformy usług elektronicznych.

10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w m. st. Warszawie

W 2012 roku wydatkowano ogółem na działania z zakresu polityki społecznej (w tym pomocy społecznej) realizowane przez m. st. Warszawę i jej jednostki organizacyjne 782 113 159 złote, co stanowi 5,83 % wydatków ogółem. Co 17-ta złotówka wydatkowana w Warszawie na zadania samorządowe przeznaczana jest na cele związane z pomocą społeczną.

Wydatki dotyczyły przede wszystkim działów 852 i 853, ale część z nich (38 999 939 zł – 5%) została poniesiona w dziale 851, bowiem Prezydent m. st. Warszawy za pośrednictwem Biura Polityki Społecznej oraz Zarządy Dzielnic poprzez Wydziały Spraw Społecznych i Zdrowia są realizatorami programów przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz zapobiegania zakażeniom HIV/AIDS.

Tabela 26. Struktura wydatków na zadania z zakresu pomocy społecznej w latach 2011-2012 (własne i zlecone)

rozdział	wyszczególnienie	2011	rok oceny	2013
851 53	przeciwdziałanie narkomanii	1 790 569	819 551	1 280 000
851 54	przeciwdziałanie alkoholizmowi	40 122 419	38 180 388	46 142 759
	razem 851 - ochrona zdrowia	41 912 988	38 999 939	47 422 759
852 01	placówki opiekuńczo-wychowawcze	60 203 315	61 114 500	68 141 335
852 02	domy pomocy społecznej	92 326 538	99 902 547	100 086 587
852 03	ośrodki wsparcia	28 437 973	29 619 453	29 550 085
852 04	rodziny zastępcze	18 735 517	21 670 189	24 175 550
852 05	przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 473 617	1 427 463	1 788 330
852 06	wspieranie rodziny	0	2 202 772	2 123 798
852 12	świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składki na ubezpieczenie społ.	157 088 519	160 524 462	158 844 499
852 13	składki na ubezpieczenie zdrowotne	3 169 530	3 422 303	2 846 600
852 14	zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społ.	48 730 190	46 941 781	36 858 699
852 15	dotatki mieszkaniowe	33 821 832	36 750 018	35 659 417
852 16	zasiłki stałe	30 201 466	31 846 126	24 398 000
852 18	powiatowe centrum pomocy rodzinie	6 653 736	6 647 136	6 782 851
852 19	ośrodki pomocy społecznej	54 152 881	97 509 269	94 299 963
852 20	specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	1 421 965	1 750 429	3 912 790
852 28	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	25 410 499	23 036 183	22 849 797
852 31	pomoc dla cudzoziemców	794 243	1 152 374	1 074 437
852 78	usuwanie skutków klęsk żywiołowych	131 924	4 408	2 000
852 95	pozostała działalność, w tym: warsztaty terapii zajęciowej, prace społecznie użyteczne, pomoc państwa w zakresie dożywiania	25 682 361	28 436 968	27 124 541
	razem 852 - pomoc społeczna	588 436 106	653 958 381	616 343 729
853 05	żłobki	58 573 614	68 739 409	76 005 647
853 07	dzienni opiekunowie	0	0	359 640
853 11	rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	812 462	817 308	860 852
853 21	zespoły orzekania o niepełnosprawności	1 942 333	2 227 877	2 291 094
853 95	pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	19 093 749	17 370 245	23 829 403
	razem 853 - pozostałe zadania w zakresie polityki społ.	80 422 158	89 154 839	103 346 636
	OGÓLEM 851+852+853	710 771 252	782 113 159	767 113 124

Dodatkowo na realizację niektórych działań są do miasta przekazywane środki finansowe z państwowych funduszy celowych, rozliczane według odrębnych przepisów.

W 2012 roku były to:

- środki Funduszu Pracy - 19 853 005 zł, z czego 9 449 883 zł (47,6%) przeznaczono na zasiłki dla osób bezrobotnych i składki na ubezpieczenie społeczne,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 21 877 588 zł na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych (*patrz Tabela 16*).

Tabela 27. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w dzielnicach m. st. Warszawy w 2012 r.

Lp.	dzielnica m.st. Warszawy	kwota wydatków w działach 852 i 853	% udział wydatków w budżecie dzielnicy
1.	Bemowo	17 557 943	9,52%
2.	Białołęka	14 923 424	7,67%
3.	Bielany	36 108 800	11,91%
4.	Mokotów	42 517 990	8,94%
5.	Ochota	17 227 740	7,87%
6.	Praga Płd.	39 535 666	10,04%
7.	Praga Płn.	26 192 191	11,50%
8.	Rembertów	6 654 598	11,53%
9.	Śródmieście	35 876 785	6,55%
10.	Targówek	33 055 315	13,50%
11.	Ursus	11 821 145	10,73%
12.	Ursynów	26 666 002	9,99%
13.	Wawer	16 709 382	11,24%
14.	Wesoła	3 642 669	7,29%
15.	Wilanów	3 199 727	5,47%
16.	Włochy	11 232 703	11,20%
17.	Wola	37 588 146	9,32%
18.	Żoliborz	16 692 744	12,10%
dzielnice razem		397 202 970	9,63%

Średnio warszawskie dzielnice przeznaczają 9,63 % swojego planu wydatków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (blisko 1 złotówka z każdych 10 zł). W ośmiu dzielnicach wskaźnik ten jest niższy niż średnia, w dziesięciu zaś wyższy. Najwyższa kwota wydatków w dzielnicy Mokotów stanowi niewiele ponad 8% ogółu wydatków budżetowych.

Wykres 4

11. Realizacja rekomendacji na 2012 rok

AD 1. W roku oceny liczba miejsc w żłobkach publicznych zwiększyła się o 109, podwoiła się – do 169 – liczba miejsc dofinansowanych w placówkach niepublicznych; rozpoczęto dwie nowe inwestycje w dzielnicach Targówek i Ursus;

AD 2. Nie nastąpiły znaczące zmiany w organizowaniu usług opiekuńczych, liczba świadczeń przyznanych przez ośrodki pomocy społecznej zmniejszyła się, zwiększyła się liczba wniosków o skierowanie do domu pomocy społecznej;

AD 3. Z powodzeniem wdrażano przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – rozpoczęli pracę asystenci rodziny, podjęto pierwsze działania restrukturyzacyjne w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej;

AD 4. Nie powstały nowe miejsca w dziennych ośrodkach wsparcia dla młodych osób z niepełnosprawnością intelektualną, zapewniono stabilne warunki funkcjonowania (umowy wieloletnie) dla działających 35 placówek;

AD 5. Pozyskano dwukrotnie więcej środków unijnych na dofinansowanie projektów społecznych realizowanych w mieście i w dzielnicach;

AD 6. Nadal utrzymują się duże różnice między dzielnicami m. st. Warszawy w obszarach świadczenia usług społecznych na rzecz wymagających wsparcia mieszkańców.

12. Kierunki działań i rekomendacje na 2013 rok

Posiadane przez m. st. Warszawę zasoby infrastrukturalne, kadrowe i finansowe zapewniają realizację celów i zadań pomocy społecznej w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.

Przewiduje się następujące priorytetowe kierunki działań w 2013 roku.

1. Dalsze zwiększanie dostępności opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech głównie poprzez zakup usług od podmiotów niepublicznych;

2. Wzmocnienie działań na rzecz zapewnienia rozwoju środowiskowej opieki dla osób zależnych i tracących samodzielność z powodu stanu zdrowia i/lub wieku. Zasadne jest zabezpieczenie zdecydowanie większych środków na organizowanie przez ośrodki pomocy społecznej usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, o takim standardzie, by jak najdłużej utrzymać osobę w podeszłym wieku (niepełnosprawną) w jej środowisku. Wymaga to standaryzacji usług i modernizacji systemu organizowania usług. Wobec wzrastających kosztów utrzymania miejsca w domach pomocy społecznej działanie takie ma konkretny wymiar ekonomiczny.

3. Konieczne jest zwiększenie efektywności oddziaływań w celu ograniczenia umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Powinno temu służyć przygotowanie i wdrożenie Programu Wspierania Rodziny i Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej – obu na okres trzyletni, na co także należy zaplanować odpowiednie środki finansowe.

4. Nadal istnieje pilna potrzeba rozwoju form wsparcia dziennego (dziennych, całodobowych) dla młodych ludzi kończących edukację w szkołach specjalnych oraz działań na rzecz podtrzymania ich aktywności społecznej i aktywizacji zawodowej.

5. Kontynuowanie pozyskiwania i efektywnego wykorzystywania środków unijnych na finansowanie projektów skierowanych do rozmaitych osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem/wykluczonych z powodu pochodzenia społecznego, wieku, stanu zdrowia, uzależnienia, niepełnosprawności i tp. Celem projektów powinna być poprawa ich sytuacji życiowej, zwiększenie szans na samodzielność i niezależność od pomocy społecznej.

6. Intensyfikacja działań na rzecz wyrównywania dysproporcji między dzielnicami m. st. Warszawy w zakresie dostępności świadczeń i usług społecznych oraz wzmacnianie spójności i jednolitości systemu pomocy społecznej w mieście celem racjonalnego wykorzystania jego zasobów i pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców – ze szczególnym uwzględnieniem dzielnic prawobrzeżnych.